Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ !

ЭҢСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

2003 с. Алтынньы 21 күнэ оптуорунньук № 128 (9290)

САҢА МАҒАҺЫЫН АҺЫЛЫННА

Алтынньы 15 күнүгэр Нам сэлиэнньэтигэр урукку «Сельхозтехника» маҕаһыыныгар саҥа маҕаһыын аһылынна. Бу «Севернэй» диэн ааттаах маҕаһыыны «Якутгосопторг» ГУП коллективынан (ген. дир. А.Н. Дьяконов) сөргүтүллэн, саҥардан, тупсаран оҥоһулунна. Ол курдук А.Н. Дьяконов салайар государственнай тэрилтэтэ биһиги улууспут киинигэр Намҥа баар педагогическай колледж уонна СХТ маҕаһыыннарын дьиэлэригэр маҕаһыыннары тэрийэр инниттэн атыылаһан ылбыта. Ону сэргэ Нам селотугар атыы-эргиэн супер-маркетын аһан үлэлэтэр былааннаах. Билигин бу тэрилтэ дьиэтигэр тутуу үлэтэ күөстүү оргуйар.

Салайааччы А.Н. Дьяконов уонна бу дьиэ урут маҕаһыын эрдэҕинэ куруук атыылаһар олохтоох кырдьаҕастарбыт, атыылаһааччыларбыт аалай лиэнтэни быһан маҕаһыыны астылар.

Маҕаһыын үлэһиттэрэ, салайааччылара үлэҕэ-хамнаска көмө-тирэх буолбут үтүө санаалаах дьонноругар, тэрилтэ салайааччыларыгар сэмэй бэлэх туттардылар, ону сэргэ саҥа маҕаһыын бастакы атыылаһааччыта эмиэ ас-үөл бэлэх тутан үөрүүтэ-көтүүтэ үгүс. Маҕаһыын хас күн аайы өрөбүлэ суох сарсыарда 9 чаастан киэһэ 20 ч. дылы, онтон субуота, баскыһыанньа күн киэһэ 4-кэ дылы тохтобула суох үлэлиэ.

Онон бу эҥэргэ олорор ыаллар ыраах барбакка, чугастыы астарын-үөллэрин, туттар малларын-салларын атыылаһар кыахтаннылар.

Оксана ПОТАПОВА

Ой дуораана

ПЕНСИОНЕРДАРЫ ТҮБҮГҮРДҮМҮӨХХЭ

«Эҥсиэли» хаһыат 2003 с. алтынньы 11 күнүнээҕи нүөмэригэр «Эрэйдээх этигэс» диэн рубрикаҕа «Кырдьаҕастар кыһалҕалара тоҕо кытаатта?» диэн төбөлөөх үлэ уонна тыыл ветерана А. Корякина суруйуута тахсыбыта.

Балаҕан ыйын 30 күнүгэр республика социальнай харалтаҕа эппиэттээх үлэһиттэрэ Намҥа сылдьан улуус кырдьаҕастарын, ветераннарын кытта көрсүһэн элбэх ыйытыыларга эппиэттээбиттэрин туһунан онно ахтыллар. Биһиги улуус кырдьаҕастарын пенсиятыгар 70%-наах олохтоох коэффициент эбиллиэхтээҕин оннугар 40 эрэ бырыһыанынан эбиллэн сылдьарын аахсыбаккыт диэн сэмэлээбиттэр уонна сууттаһыҥ диэн сүбэлээбиттэр. Бу ыстатыйаҕа «үҥсүбүт кыайдаҕына 70% аахтарар, сууттаспатах 40% бүтэр» дэммит. Ол да иһин буолуо маны аахпыт пенсионердар, турбут-олорбут толоругас быһаарыылаах өттүлэрэ хаһыаттарын суулаан сиэптэригэр укта сылдьаллар эбит. Үҥсэргэ үүт-хайаҕас көрдөөн көмөлөһүө диэбит дьонноругар хаһыаттарын көрдөрө сатыыллар. Ол курдук нарсудка тиийэ сылдьыбыттарын «үҥсүҥ, сууттаһыҥ» диэн сүбэлээбиттэр.

Пенсионер улуустааҕы пенсионнай сулууспаҕа эрэнэрэ бэрдиттэн төһөнү ааҕан биэрэллэр да ону ыларын эрэ билэр. Эрэниминэ, манна бүтүн управление диэн үлэлиир эбээт. Киһи сөҕөр, пенсионер ылар харчыта чуолкай да буолуон сөп этэ. Хайдах кыайан суоттаммат, ааҕыллыбат баҕайытай?

Ити эрээри республикаттан кэлэ сылдьыбыт үлэһиттэр хонтуруоллуур буолан, кэлэн этэн бардахтара. Биһиги буоллаҕына, бэйэбитин бэйэбит сарбына сатыы олордохпут. Дьиҥинэн манна Намнааҕы пенсионнай сулууспа управлениетын үлэтин итэҕэһиттэн тахсыбыт алҕаһааһын буоларынан бу дьыаланы оннун булларарга, көннөрөргө ылсыахтаах.

Нам улууһун 4 тыһ. тахса пенсионердарын түбүгүрдүбэккэ эрэ Нерюнгри куорат, Амма улууһа курдук хаттаан аахтаран, харчыларын ыла сылдьар буоллахтарына итилэри кытары сибээстэһэ охсон, сүбэ ылан пенсионердар халыҥ араҥаларын наһаа үргэҥнэппэккэ эрэ улуус хаһыатын нөҥүө быһааран уоскута охсуохха баара.

Иннокентий ЕЛИСЕЕВ-Усхаан,
РФ Журналистарын Союһун чилиэнэ

Сурутуу — 2004

«ЭҢСИЭЛИ» ТУҺУНАН ЭН САНААҢ ?»

Владимир, суоппар:

— Нам иһигэр туох буола турарын сырдата сатыыр. Мин санаабар хаһыат нэһилиэктэр сонуннарын ситэ сырдаппат холобур, Көбөкөннөр, Салбаҥнар, Искралар туох сонуннаахтарын билбэппит. Телевизор программата туспа лиискэ бэчээттэнэрэ табыллыбат дуо?

Т.А. Карамзина:

— Хаһыаттан улуус сонунун барытын истэ, билэ олорорбут үчүгэй. Үөрэх салаатыттан, эдэр ыччакка аналлаах матырыйаал кэмчи. Ыччат проблематын сытыытык таарыйар ыстатыйалар тахсаллара буоллар, ааҕааччылары кытта санаа атастаһыыта тахсыа этэ.

П.Г. Сокольников милиция лейтенана, саастарын ситэ илик оҕолор дьыалаларыгар инспектор:

— Оскуола оҕолоругар аналлаах рубрика баара буоллар оҕолор интэриэһиргиэхтэрэ этэ, буруйу оҥоруу баҕар аччыаҕа.

Распоряжения главы улуса

ОБ ОБРАЗОВАНИИ ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ ПО ВЫБОРАМ ВМЕСТО ВЫБЫВШИХ ДЕПУТАТОВ ПРЕДСТАВИТЕЛЬНОГО ОРГАНА МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ «НАМСКИЙ УЛУС»

В соответствии с п. 1 ст. 13 Закона Республики Саха (Якутия) «О выборах депутатов представительных органов местного самоуправления в Республике Саха (Якутия)» и со ст. 19 Федерального Закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» распоряжаюсь:

1. Для проведения голосования и подсчета голосов избирателей по выборам вместо выбывших депутатов представительного органа муниципального образования «Намский улус» образовать избирательные участки с указанием их границ и места нахождения (список и описание границ избирательных участков прилагается в приложениях № 1 и № 2).

2. Опубликовать настоящее распоряжение в улусной газете «Эҥсиэли».

3. Исполнение данного распоряжения возложить на начальника отдела по работе с местными администрациями Макарову М.С.

Глава муниципального образования «Намский улус» Д. КОРЯКИН

Список и описание границ избирательных участков по выборам вместо выбывших депутатов представительного органа муниципального образования «Намский улус 7 декабря 2003 года.

№ п.п.	Наименование избирательного участка	№ изб.участка	число избирателей	Центр избирательного участка	Описание границ избирательного участка
1.	Едейский	329	186	с. Ымыйахтах, Адм. наслега	ул. Северная №№ 1-50 ул. Заложная №№ 1-23 ул. Молодежная №№ 1-12 ул. Центральная №№ 1-15
2.	Чагда	330	158	с. Кысыл-Сыр, муз. школа	ул. Набережная №№ 1-11, 11/1, 13,14,15,16 ул. Аммосова №№ 43,49,51,53,55/2,5761,65,67,71,75/1,79/2,79 и 38/1,42/1,48,50,54,58,60,64,66,68,74
3	Педколледж	342	402	с. Намцы, новый учебный корпус НПК	ул. Аммосова №№ 56-62 ул. Октябрьская № 47 ул. Студенческая №№ 1-31, 2, 3.

Об образовании избирательных участков по выборам депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации 7 декабря 2003 года

В соответствии с п. 2 ст. 14 Федерального Закона «О выборах депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации» и со ст. 19 Федерального Закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации» распоряжаюсь:

1. Для проведения голосования и подсчета голосов избирателей по выборам депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации образовать избирательные участки с указанием их границ и места нахождения (список и описание границ избирательных участков прилагается в приложениях № 1 и № 2).

2. Опубликовать настоящее распоряжение в улусной газете «Эҥсиэли».

3. Исполнение данного распоряжения возложить на начальника отдела по работе с местными администрациями Макарову М.С.

Глава муниципального образования «Намский улус» Д. КОРЯКИН

СПИСОК ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ УЧАСТКОВ по выборам депутатов Государственной Думы Федерального Собрания Российской Федерации 7 ДЕКАБРЯ 2003 г.

№ пп	Наименование избирательного участка	№ изб. участка	Наименование населенного пункта, центр избирательного участка	Численность избирателей
				Всего
1.	Буденовский	328	с. Ымыйахтах, здание СДК	344
2.	Едейский	329	с. Ымыйахтах, здание Администрации наслега	186
3.	Чагда	330	с. Кысыл Сыр, здание музыкальной школы	158
4.	Кысыл Сырский	331	с. Кысыл Сыр, здание Администрации наслега	350
5.	1-Хомустахский	332	с. Кысыл Сыр, здание СДК	221
6.	Парковый	333	с. Партизан, здание Администрации наслега	129
7.	Партизанский	334	с. Партизан, здание СДК	350
8.	Никольский	335	с. Никольцы, здание СДК	183
9.	Арыы Тиит	336	с. Крест-Кытыл, здание Администрации наслега	190
10.	Крест Кытыльский	337	с. Крест-Кытыл, здание СДК	710
11.	Салбанский	338	с. Хонгор - Бие, здание СДК	180
12.	Тастахский	339	с. Тастах, здание СДК	111
13.	Искровский	340	с. Искра, здание СДК	96
14.	Хатасский	341	с. Хатас, здание администрации наслега	412
15.	Педколледж	342	с. Намцы, здание НПК	814
16.	Строительный	343	с. Намцы, здание конторы ПО «Илгэ»	823
17.	Намский	344	с. Намцы, здание ЦКиД им. А. Шестакова	816
18.	Госстрах	345	с. Намцы, здание Администрации с. Намцы	817
19.	Лепский	346	с. Намцы, здание конторы ГУ ЖКХ	822
20.	Набережный	347	с. Намцы, здание УПК «Эрэл»	299
21.	Затонский	348	с. Графский Берег, здание СДК	342
22.	Хатын-Арынский	349	с. Аптаны, здание Администрации наслега	690
23.	Красная Деревня	350	с. Красная Деревня, здание СДК	126
24.	Бетюнский	351	с. Бютэй - Юрдэ, здание Администрации наслега	291
25.	Модутский	352	с. Тумул, здание агрошколы	358
26.	Тумул	353	с. Тумул, здание Администрации наслега	103
27.	Хатырыкский	354	с. Столбы, здание СДК	243
28.	Столбы	355	с. Столбы, здание Администрации наслега	264
29.	Маймагинский	356	с. «Маймага», здание школы	91
30.	Тюбинский	357	с. Булус, здание Администрации наслега	214
31.	Арбынский	358	с. Сыгыннах, зданиеСДК	174
32.	Кобяконский	359	с. Харыялах, зданиеСДК	292
33.	Фрунзенский	360	с. Фрунзе, СДК	89

УОПСАЙ ДЬИЭҒЭ ҮЛЭ КҮӨСТҮҮ ОРГУЙАР

Бу күннэргэ «Нам улууһа» муниципальнай тэриллии баһылыга Д.П. Корякин, баһылыгы тутууга солбуйааччы В.Р. Петров, Дьокуускайдааҕы «Северотехторг» тэрилтэ сал. М.Н. Матвеев, Намнааҕы «Уйгу» тэрилтэ сал. В.И. Сивцев Намнааҕы пед. колледж тутулла турар студеннарга аналлаах саҥа уопсай дьиэҕэ үлэ-хамнас хайдах бара турарын билсистилэр. Бу объегы тутууга барыта 42 киһи үлэлиир. Билигин уопсай дьиэ чуолкай быһаарылла илик боппуруоһунан — уотунан-күөһүнэн хааччыллыы буолар.

СР Президенэ В.А. Штыров ыйааҕынан алтынньы 17 күнүгэр дылы уопсай тутуутун үбүлээһин боппуруоһа түмүктэниэхтээх, ону сэргэ колледж уопсай дьиэтэ бу сылга үлэҕэ киириэхтээх.

Билиҥҥи кэмҥэ уопсай дьиэҕэ студеннар олороллоругар сөптөөх усулуобуйаны оҥорон, саҥа миэбэлинэн хааччыйыы боппуруоһа ситэ быһаарыллыбакка турар. Бу күннэргэ колледжка РФ СР-тын госгортехнадзор управлениетын газовай надзорун отделын начальнига М.А. Гатилов котельнайы үлэҕэ киллэриини быһаара кэлиэҕэ. Котельнай газовай оһохторун холбуурга көҥүл ыллахтарына, уопсайга итии саҥа котельнайыттан бэриллиэҕэ. Бу күннэргэ олох-дьаһах коммунальнай хаһаайыстыба котельнайга 4 оператор үлэһити анаан үлэлэтиэхтээх. Билигин Хатырыктан 8 киһилээх биригээдэ кэлэн, котельнайга пристрой тута сылдьаллар, каркааһын сыбааркалаан бүтэрэн эрэллэр, саҥа дьыл диэки үлэҕэ киллэрэр былааннаахтар.

Уопсай дьиэ үлэҕэ киирдэҕинэ күҥҥэ 50 куб. уу туттуллуон сөп диэн үлэһиттэр сабаҕалыыллар. Ууну таһарга транспорт боппуруоһун ЖКХ тэрилтэни кытары быһаарсыахтара. Улуустааҕы ЖКХ тэрилтэтэ бу тутууга улахан көмөнү оҥорор, ол курдук билигин уопсай дьиэҕэ итии киин теплотрассаттан холбонон турар.

А.А. Федоров салайааччылаах «Намгазстрой» үлэһиттэрэ уопсай дьиэ канализациятын, теплотрассатын оҥорорго күүскэ көмөлөһөллөр. Билигин канализация турбаларын салгыы оҥорорго Нерюнгри куораттан 6 киһилээх биригээдэ кэлэн үлэлии сылдьар. Улуустааҕы «Промкомбинат» тэрилтэ үлэһиттэрэ уопсай дьиэ бастакы этээһин ис бараанын бу күннэргэ оҥорорго былааннаыыллар. Тутуу үлэтигэр студеннар быысарыт буллулар да, көмөлөһөллөр.

Улуус олохтоохторо, тэрилтэлэр тутууга көмө оҥороллоро буоллар үлэ тэтимэ түргэтиэ этэ диэн үлэһиттэр баҕа санааларын биллэрэллэр. Билигин бу объекка тутуу үлэтин салгыы ыытар иннитгэн кредит нөҥүө харчы ылыы боппуруоһа быһаарыллыахтаах.

Сотору кэминэн педколледж студеннара олорор уопсай дьиэлэригэр тутуу үлэтэ түмүктэниэ. Онон үлэһиттэр иһитиннэриилэринэн уопсай киэҥ халҕанын студеннарга аҕыйах кэм иһинэн тэлэччи аһыаҕа.

Оксана ПОТАПОВА

Улуу убайдарбыт Махсыым уонна Былатыан тулхадыйбат доҕордоһууларыгар

КЭРИЭС ТУОЛУУТА

80-с сыллар бүтүүлэригэр ССКП КК Политбюротун чилиэнэ А.Н. Яковлев салайбыт политическай сойуолаһыы сиэртибэлэрин реабилитациялыыр комиссията тэриллибитин кэннэ эрэ биһиги ийэбит кэриэһин толорууга киирэр кыахтаммыппыт. 50-с сыллардаахха Яна уонна Аля ааттарыттан суруйа сылдьыбыт буоламмыт, бу сырыыга аҕабыт дьыалатын билсиһиннэрэргэ уонна көмүллэ сытар сирин ыйан биэрэргэ көрдөһөр сайабылыанньаны мин ааппыттан суруйан ССРС Верховнай Советыгар ыыппыппыт. Ол эппиэтин 1989 сыл тохсунньу 13 күнүгэр туппуппут. Онно аҕабыт 1938 сыл от ыйын 28 күнүгэр ытыллыбытын, көмүллүбүт сирэ ыйыллыбатаҕын, М.К. Аммосов реабилитация кэнниттэн тохтотуллубут дьыалатын 1956 сыллаахха Киргизскэй ССР КСБК ыыппыттарын туһунан суруллубут этэ. Өлбүт күнэ-дьыла тоҕо уларыйбытын быһааран ыйбатах этилэр итиэннэ эбии ханнык даҕаны ыспыраапканы биэрбэтэхтэрэ.

2000 сыл тохсунньу 11 күнүгэр республика Бастайааннай бэрэстэбиитэлистибэтигэр М.К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сылыгар анаан таһаарыллыбыт кинигэни билиһиннэрии буолбута. Кинигэни билиһиннэриигэ ити саҕана бастайааннай бэрэстэбиитэлинэн үлэлээбит Е.П. Жирков ыҥырыытынан кинигэҕэ бэчээттэммит матырыйааллары булан биэриигэ кыттыбыт РФ КСБФС архыыбын үлэһиттэрэ сылдьыбыттара. Архыып сулууспатын начальнига В.К. Виноградов онно тыл этэригэр аҕаҕыт ханна көмүллэ сытарын булар хайдах да кыаллыбат суол диэбитэ.

2000 сыл балаҕан ыйыгар «Ытыллыбыттар испииһэктэрэ. Москва 1937-1941. Коммунарка-Бутово» диэн кинигэ бэчээттэнэн тахсыбыта. Онно ССРС НКВД-н «Коммунарка» полигонугар ытыллыбыт 4050 киһи араспаанньата киирбитэ. Кинигэ тахсаатын кытта «Мемориалтан» миэхэ телефоннаан кэлэн кинигэтэ ыл, онно эн аҕаҥ аата баар диэбиттэрэ. Онон 27 сыл буолан баран ийэбит кэриэһин дьэ толорбуппут. Аҕабыт уҥуоҕар тиийэн сүгүрүйэр миэстэни булбуппут. Онтубут 1956 сыллаахха ийэбит биһиэхэ кистээн эппит сиригэр баара. Билигин мин ити сир тоҕо дьулаан сиринэн ааттаммытын, ийэм ол туһунан кэпсииртэн тоҕо куттаммытын билэбин. 1956 сыллаахха НКВД анал полигоннара ханна баарын туһунан кэпсээбит киһи хаайыыга түбэһиэн сөптөөҕэ. Ийэм сэрэйбитин курдук, онно аҕабыт үгүс доҕотторо, бииргэ үлэлээбит дьонноро, ол иһигэр Саха сирин дьоно: И.Н. Барахов, К.О. Гаврилов, С.Н. Донской, Г.В. Ксенофонтов, Х.В. Шараборин, С.А. Бокий-Москвина уонна Е.П. Терновская диэн дьахталлар көмүллүбүттэр эбит.

Хомойуох иһин, эдьиийдэрим Аля уонна Яна ити күҥҥэ тиийбэккэ эрдэ олохтон барбыттара.

2001 сыл бэс ыйын 8 күнүгэр «Максим Аммосов аатынан фонда» диэн биһиги дьиэ кэргэммит фондатын тэрийбиппит. «Мемориал» общество 2000 сыл балаҕан ыйын 29 күнүгэр ити дьулаан миэстэҕэ сылдьыыны тэрийбитэ. Коммунарка 1998 сылтан Святой Екатеринатааҕы эр дьон манастыырдарын «тэлгэһэ» диэн ааттанар буолбута. Биһиги Бэрэстэбиитэлистибэбит Россия регионнарыттан суос-соҕотоҕун итиннэ көмүллэ сытар дьоннор аймахтарыгар ити событие туһунан иһитиннэрбитэ уонна онно бара сылдьарга анаан транспорт булан биэрбитэ, Москваҕа кэлэ сылдьар республика салалтатыгар үлэлиир дьоҥҥо, онно үөрэнэр студеннарга уонна аспираннарга эмиэ биллэрбитэ. 45 киһилээх улахан делегацияны бастайааннай бэрэстэбиитэл А.И. Шубин салайан «Коммунаркаҕа» илдьэ сылдьыбыта. Саха сирин дьоно аан бастаан, бэрэстэбиитэл солбуйааччыта С.А. Филиппов көмөтүнэн биир дойдулаахтарын сахалыы үгэһинэн кэриэстиир кыахтаммыттара. Москва сонуннары киэҥник тарҕатар средстволара ону киинэҕэ устан ылан телевизорынан көрдөрбүттэрэ.

«Коммунарка» Москваҕа дьыала-куолу быһаарса кэлэр Саха сирин дьоно сылдьан ааһар сирдэринэн буолбута. СР бастакы Президенэ М.Е. Николаев, правительство чилиэннэрэ, Ил Түмэн депутаттара, Дьокуускай-Ленскэй епархиятын архиепископа Герман, «Бэс Чагдаҕа» сынньана сытар үөрэнээччилэр сылдьыбыттара. 2000 сыл ахсынньы 22 күнүгэр, аҕабыт төрөөбүт күнүгэр түөрт уонча киһи кэлэн кини сырдык аатын кэриэстээн барбыттара. Ити сыл алтынньы-ахсынньы ыйдарыгар онно сүүстэн тахса киһи сылдьыбыта, ол эһиилгитигэр итиннээҕэр өссө элбэх киһи сылдьыбыт этэ.

2002 сыл олунньу 15 күнүгэр Москваҕа политическай сойуолаһыы сиэртибэлэригэр — М.К. Аммосовка уо.д.а. Саха сирин дьонноругар пааматынньык туруорар туһунан СР Президенин Ыйааҕа тахсыбыта. Пааматынньыгы туруоруу тэрийэр республикатааҕы комиссия председателинэн республика правительствотын Председателэ С.Н. Назаров анаммыта, Ыйаах туолуутун СР вице-президенэ А.К. Акимов хонтуруоллуохтааҕа. Ситинтэн ыла Москваҕа да, Дьокуускайга да үлэ күөстүү оргуйбутунан барбыта. Бу үлэни иилэспит-саҕаласпыт дьон тэрийэр дьоҕурдара илэ көстөн испитэ.

СР правительствотын Председателэ С.Н. Назаров пааматынньык бастыҥ бырайыагын талар конкурсу биллэрбитэ. Ол конкурска П.А. Ойуунускай аатынан СР Государственнай бириэмийэтин лауреата талаанаах скульптор Эдуард Иннокентьевич Пахомов кыайбыта. Кини пааматынньык туруохтаах сирин көрө, билсиһэ миигин кытта «Коммунаркаҕа» иккитэ барса сылдьыбыта.

Пааматынньык формата үгүс мөккүөрү, долгуйууну үөскэтэ сылдьыбыта. 2002 сыл атырдьах ыйын 6 күнүгэр пааматынньык быһыыта итинтэн быдан атын этэ уонна Санкт-Петербург биир заводугар ону оҥорон эрэллэрэ. Пааматынньык эскиһэ бүтэһиктээхтик атырдьах ыйын 28 чыыһылатыгар бигэргэммитэ.

2002 сыл алтынньы 27 күнүгэр Саха Республикатын Президенэ В.А. Штыров хара граниттан чочуллан оҥоһуллубут, 1938 сыллаахха ССРС НКВД-тын «Коммунарка» диэн анал полигонугар ытыллыбыт дьон боруонса мэтириэттэрэ ойууламмыт 3,5 м. үрдүктээх бэртээхэй пааматынньыгы аспыта. Бу дьулаан миэстэҕэ төрөөбүт дойдулара бэйэтин биир дойдулаахтарыгар туруорбут суос-соҕотох пааматынньыктара. Россия биир да региона манныгы оҥоро илик.

Пааматынньык ийэбит төрөөбүтэ 100 сылын (26.10.1902) туолар күнүгэр аһыллыбыта ордук үөрүүлээх. Кини отут биэстээҕэр таптыыр кэргэнин сүтэрэн, үс кыыһынаан соҕотоҕун туран хаалбыта. Аҕабыт кини бастакы уонна бүтэһик таптала этэ, олоҕун бүтэһик күннэригэр диэри ол тапталын ыһыктыбатаҕа. Аҕабыт туһунан кэпсииригэр хараҕа бирээмэ сырдаан кэлэргэ дылы буолара. Кини кэпсээнин истэ олорон олохпут устатын тухары симэлийбэт итинник улахан тапталы билбит киһи дии саныырбыт. Кини тапталлаах кэргэнэ көмүллэ сытар сирин булаары туруулаһар кэмигэр, баҕар, кэнэҕэһин да биир дойдулаахтара аҕабытын өйдүү-саныы сырыттыннар, кини уҥуоҕар кэлэн сүгүрүйдүннэр дии санаахтаабыта буолуо ээ. Ол гынан баран онтун биирдэ саҥа таһааран эппэтэҕэ. Билигин кини баҕарбыт баҕата туолла. Күндүттэн күндү киһибитигэр маны бэлэхтээбит дьоҥҥо барыларыгар сиртэн халлааҥҥа диэри махтал буоллун.

Лена АММОСОВА, «Саха Сирэ» хаһыаттан

ААТЫН-СУОЛУН ХАНТАН ЫЛБЫТЫЙ?

2003 сыл Платон Алексеевич Слепцов-Ойуунускай сылынан биллэриллибитэ. Саха сиригэр, улуустарынан, кини төрөөбүт-үөскээбит төрүт сиригэр Тааттаҕа элбэх юбилейнай мероприятиелар ыытылыннылар. П.А. Ойуунускайга анаммыт сылбыт бүтэн түмүктэнэн эрэр. Мин П.А. Ойуунускай үлэтин, олоҕун, аатын хантан ылбытын, норуокка үчүгэйдик биллибэт историятыттан билсиһиннэриэхпин баҕарабын.

П.А. Ойуунускай уус-уран айымньытын сэргэ, ахсаанынан соччо элбэҕэ суох курдук да буоллар, ис хоһоонунан сүрдээх баай научнай нэһилиэстибэни хаалларбыта. Олоҕун тиһэх сылларыгар — 1935 сыллаахтан кини Саха сирин бастакы уонна соҕотох профессиональнай научнай тэрилтэтин — Саха АССР Совнаркомун иһинэн Тыл уонна Культура институтун төрүттээн салайбыта.

Платон Алексеевич литератураны уонна норуот тылынан уус-уран айымньытын үөрэтиигэ «Якутская сказка (олоҥхо), ее сюжет и содержание», «О теории якутского стихосложения» уо.д.а., саха тылын уонна историятын чинчийиигэ «Термини оҥостуу туһунан», «Законы изменения языка и наши задачи», «Якутский язык и пути его развития», «Саха үөскээбитэ», «Ойуун үөскээбитин туһунан» уо.д.а. үлэлэригэр туруорар проблемаларын да, олору быһаарыытын да өттүнэн улахан сыаналаах үлэлэри суруйбута.

Бу ыстатыйаҕа мин П.А. Ойуунускай научнай үлэлэригэр, сахалар бастаан Ленаҕа кэлиилэригэр уонна Саха сирэ Россия государствотыгар холбонуутугар сыһыаннаах этиилэригэр тохтуом этэ.

Бастакынан, Ойуунускай сахалар манна, Саха сиригэр, билиҥҥи этиилэринээҕэр хас эмэ үйэ эрдэ, VIII-X үйэлэргэ кэлбиттэрэ диэн бигэргэтэр. Итинник этэригэр кини саха историческай фольклоругар баар үгүс чахчыларга, араас омуктар эрдэтээҥи историктарын үйэлэригэр олоҕурар. Билигин биһиги историческай наукабытыгар сахалар букатын хойут кэлбиттэрэ диэн түмүк, научнай чахчыларга соччо итэҕэтиилээхтик тирэҕирбэтэх, үрдүнэн саба быраҕан сэрэйиигэ хабааннаах түмүк баһылаан сылдьар. Бу биһиги норуоппут дьылҕатыгар сүҥкэн суолталаах ити историческай сүһүөх кэми бэттэх аҕала сатааһын сорох чиэһинэйэ суох дьоннор саха норуота Саха сиригэр төрүт омук буолбатах, кэлии омук диэн айаҕаланалларыгар кыах биэрэр.

Иккиһинэн, билигин, Саха Республиката суверенитетын биллэрбит бэйэтин государствотын олохтуу сатыыр кэмигэр, ону сөбүлээбэт дьоннор «эһиэхэ төрүкүттэн государственность сибикитэ да суоҕа, нууччалар, бастаан кэлэллэригэр ыһылла сылдьар дьиикэй биис уустара эрэ этигит буолбат дуо уонна баран өссө государство тэринээри чорбоҥнуугут» диэн этэр буоллулар. Онтукаларын ардыгар бэчээккэ да быктаран ылаллар. Атын омук баар дуу, суох дуу өҥөтүн үрдэтэ сатаан бэйэбитин түһэринэрбитинэн баҕас биһиэхэ тэҥнээх баар үһүө! Билигин биһиги историктарбыт этэллэринэн, ханнык эмэ түмсүүлээх буолуохтааҕар, хардарыта кыргыһан, өлөн-эстэн эрэр дьиикэй биис уустарын нууччалар кэлэн быыһаабыттар үһү. Ойуунускай бигэргэтиитэ итиниэхэ букатын уун-утары. Кини биир үлэтигэр, үгүс дакаастабыллары аҕалан баран, маннык түмүккэ кэлэр: «На основе всего сказанного мы можем сделать следующие выводы: к моменту прихода русских мы имеем феодальный строй с тенденцией перехода к крепостнической системе, возглавлявшийся Тыгыном (царем). Якутский военно-феодальный общественный строй, разъедаемый в своей основе борьбой рабов и крепостнического крестьянства, раздираемый восстаниями вассальных общин и междуусобными войнами — не мог оказать сопротивление русскому завоевательному движению». Платон Алексеевич Саха сирэ туспа государстволаах, ыраахтааҕылаах дойду этэ, ол дойдуга феодальнай тутул баар этэ диэн суруйбута. Ити П.А. Ойуунускай этиитин, проблематын салгыы дириҥник үөрэтиэххэ, болҕомтоҕо ылыахха диэн историктар, учуонайдар, суруйааччылар этэллэр.

Платон Алексеевич Ойуунускай диэн ааты хантан, туохтан ылбытай?

Хаҥалас улууһун олохтооҕо Иван Ефремов «Саха сирэ» хаһыакка 18.01.1997 с. маннык диэн ахтыбыт, суруйбут: «1930 с. Өктөм (Хаҥалас улууһа) оскуолатыгар үөрэммитим. Ол саҕана Өктөм улуус киинэ этэ. Сотору-сотору Дьокуускайтан тахсан нэһилиэнньэни, учууталлары, оскуола оҕолорун мунньан лекция аҕар этилэр. Биирдэ П.А. Ойуунускай, С.П. Сидорова кэлбиттэрэ. П.А. Ойуунускай лекциятын бары сөбүлээн истибиппит. Кини лекциятын бүтэрээри туран: «Мин Нөмүгү олохтооҕун Кээрэкээн ойуун киһи сиэнэбин. Ол иһин Ойуунускай диэн ааты ылыммытым. Бу Софья Петровналыын биир Нөмүгүлэрбит», — диэбит.

Онон П.А. Слепцов — Ойуунускай Хаҥалас улууһун, Нөмүгү нэһилиэгин олохтооҕун Кээрэкээн ойуун оҕонньор сиэнэ буоларын иһин ойуун диэнтэн Ойуунускай диэн хос ааты ылыммыт эбит.

П.А. Ойуунускай — ойуун эһэтин дойдутунан, төрдө-ууһа Хаҥалас улууһа, Нөмүгү нэһилиэгэ буолар эбит.

Дмитрий УСОВ, Нам

Саха Республикатыгар статистика олохтоммута 150 сылыгар

НОРУОТ ОЛОҔУН УОННА ҮЛЭТИН ДЬИҤНЭЭХ ЛЕТОПИҺА

«История статистики Якутии — настоящая летопись творчества и плодотворной исследовательской деятельности не одного поколения, как коренных жителей нашего северного края, так и политических ссыльных. Все они внесли огромный свой вклад: сначала в создание и становление, а затем и в совершенствование статистики в республике.
Мы имеем право гордиться тем, что являемся наследниками В. Серошевского, А. Кулаковского, А. Попова, внесших, каждый в свое время, весомый вклад в ее развитие в Якутии, России, мировой науки в целом. Мы восхищаемся трудом людей, занимавшихся сбором статистических данных в условиях бездорожья и якутских расстояний, в самых неблагоприятных климатических условиях Северного полушария земли и делавших эту зачастую безвозмездно, ради того, чтобы детально, подробно и достоверно поведать россиянам о забытой Богом и людьми, но прекрасной и светлой земле — Якутии».

(Саха Республикатын госстатистикаҕа Комитетын председателэ Т.А.Торговкина)

Саха сиригэр статистика органнарын тэрийии Илин Сибиир Главнай Сэбиэтин дьаһалтатын Дьокуускайдааҕы Гражданскай Губерния губернаторыгар Григорьев Константин Никифоровичка от ыйын 28 күнүнээҕи 951 №-дээх предписаниетыгар бары губернскай куораттарга статистика Комитеттарын тэрийэр туһунан ыйаах тахсыбытынан саҕаланар. Манна, тэриллэр статистическай комитеттар суолталара бу курдук ыйыллар: «Учреждение в губернских и областных городах Восточной Сибири статистических комитетов послужит важным и необходимым пособием для Сибирского отдела Императорского Русского Географического общества в его статистических работах и изысканиях о здешнем крае». Саха сирин губернатора К.Н. Григорьев 1853 сыл балаҕан ыйын 11 күнүгэр окружной судьуйаҕа, медицинскэй чаас инспекторыгар штатнай көрөөччүгэ, благочиннай иерей Хитровка, земскэй исправникка, Халыматааҕы, Верхоянскайдааҕы, Өлүөхүмэтээҕи, Бүлүүтээҕи, Охотскайдааҕы исправниктарга ыыппыт дьаһалыгар ыйыллар: «... открытие в г. Якутске областного комитета назначается на 23 сентября сего года при областном правлении».

Бу дьаһал Дьокуускайдааҕы статистическай комитет тэриллиитин туһунан официальнайдык бигэргэммит докумуонунан буолар. Онон бу дьыл балаҕан ыйын 20 күнүгэр Россияҕа статистика официальнай органнара тэриллибиттэрэ 201 сылын уонна балаҕан ыйын 23 күнүгэр Саха Республикатын статистикаҕа органнара тэриллибиттэрэ 150 сылын туолла.

Үөрүүлээх түгэҥҥэ анаан атырдьах ыйын 4-8 күннэригэр Дьокуускайга Саха Республикатын статистикаҕа Комитетын дьиэтигэр республика салайааччылара уонна Россия Дальнай Востоктааҕы регионун статистикаҕа Комитеттарын председателлэрэ кыттыылаах «Актуальные вопросы проведения экономической и сельскохозяйственной переписи в условиях Севера России» диэн региоҥҥар икки ардыларынааҕы научнай-практическай конференция буолан ааста.

Саха Республикатын статистикаҕа Комитетынан бу үбүлүөйдээх даатаҕа анаан «150 лет Государственной статистики Якутии» (1853-2003) уонна «Судьбы, связанные со статистикой» диэн өйдөбүнньүк кинигэлэр бэчээттэнэн таҕыстылар. Бу кинигэлэргэ Республика статистикатын эйгэтигэр араас сылларга үлэлээбит үтүөлээх үлэһиттэр ахтыылара, ол иһигэр биһиги киэн туттар киһибит статистика ветерана, РСФСР үтүөлээх экономиһа, Саха АССР норуотун хаһаайыстыбатын үтүөлээх үлэһитэ, Нам улууһун бочуоттаах гражданина Замятин Терентий Иванович «40 сыл статистикаҕа» диэн ахтыы суруга киирдэ.

Саха Республикатын государственнай статистикатын историятын сэрии саҕанааҕы кэмиттэн саҕалаатахха, 1941 сылтан Саха Республикатын норуотун хаһаайыстыбатын учуотун управлениета Саха АССР Статистическай управление уларытыллыбытыттан саҕаланар. Управление 10 отделлаах, ол иһигэр административнай-хозяйственнай, промышленность уонна ааспыт учуот, тыа хаһаайыстыбатын уонна үүнүү, нэһилиэнньэ уонна доруобуйа харыстабылын, эргиэн учуотун, капитальнай тутуу учуотун, транспорт, сибээс, үлэ бөлөҕүн, культура учуотун, бухгалтерия отделлара 28 үлэһиттээх этэ.

Сэрии сылларыгар правительство государственнай статистика иннигэр перепиһи ытыы соругун туруорбута. Ыраабыла быһыытынан бу үлэҕэ бэлэмнэнии үлэлэри киллэрэн туран, перепиһи ытыы уонна түмүктэри таһаарыы болдьоҕо баара-суоҕа 7-15 хонук буолара, дэҥҥэ эрэ 1 ыйга дылы болдьохтоох буолара. Улахан суолта дьон ресурсатын ааҕыыга уурулլара. Ол иһин ый ахсын нэһилиэнньэ ахсаана, дьон кэлиитэ-барыыта ураты учуокка турара.

1944 сыл алтынньыга Статистика Управлениета Союзгоспланын уполномоченнайын аппараатын иһигэр киирбитэ уонна кэҥээн 15 отделламмыта. Ону таһынан оройуоннардааҕы статистика инспектуралары гар барыта 121 үлэһиттэммитэ. Саха сирин үлэлээн иитиллээччилэрэ сэрии кэннинээҕи урусхалланыы түмүгүн эттэринэнхааннарынан билбиттэрэ. Тэрилтэлэргэ, колхозтарга үлэһит илии тиийбэтэ. Техника, матырыйаал уонна сөптөөх оборудование суоҕа. Ордук уһун кураан дьыллар (1939-1943сс) тураннар, бааһынаттан үүнүүнү ылыы, сүөһү ахсаана уонна киниттэн ылыллар бородууксуйа аччааһыныгар тиэрдибитэ. Онон нэһилиэнньэни тыа хаһаайыстыбатын бородууксуйатынан хааччыйыы ыарахаттардаах этэ. Саха АССР Госпланын иһинэн Центральнай статистическай Управление сүрүн соругунан нэһилиэнньэ ахсаанын, ыһыы сирин иэнин, техника, матырыйаал, оборудование ахсааннарын чуолкайдааһын уонна объективнай түмүктэри республика салалтатыгар тиэрдии буолбута. Республика статистиктарынан оһоруну уу кэмигэр хас даҕаны хайысханан учуот уонна перепись ыытыллыбыта.

Онтон 1948 сыл Союзгосплан Уполномоченнайын сэтинньи 1 күнүн 119 нүөмэрдээх Ыйааҕынан Статистика Управлениета реорганизацияланан Саха АССР Статистическай управлениета диэн ааттаммыта.

1957 сылтан правительство быһаарыытынан государственнай статистика сайдыыта саҥа кэрдиис кэмҥэ киирбитэ. Промышленность, капитальнай тутуу, тыа хаһаайыстыбатын уонна соҕотуопкатын отделлара киинҥэнэн, киирэр отчуоттар механизированнай обработканы барар буолбуттара. Онон 1957 сылтан Саха АССР Статуправлениетын иһинэн машиносчетнай станция үлэтин саҕалаабыта. Бу машино-счетнай станция статистическай матырыйаалларынан Обком, Совмин, Совнархоз уонна Облплан хааччыллаллара. Станция уопсайа импортнай ыарахан сыаналаах 16 ааҕар-суоттуур массыыналааҕа, ол иһигэр АС «Рейнметалл № 56286», «Мерседес Эвклид» КЕЛ 2 ЦР «Рейнметалл», «Рейнметалл № 70165».

1959 сыллаахха ССРС Министрдэрин Сэбиэтин быһаарыытынан сэрии кэннинээҕи бастакы перепись ыытыллыбыта.

Советскай Союз бириэмэтигэр (1960-1990 сс) Саха сирин экономиката сайдыбыта: көмүһү, олованы, сүлүүдэни хостооһун, алмаас, гаас, сурьма промышленностара күүскэ сайдыбыттара. Тыа хаһаайыстыбата матырыйаал техника өттүнэн базата хаҥаабыта, ыарахан үлэлэри механизациялааһын күүскэ барбыта. Дойдуга авиация, тимир суол салгыы сайдыбыта, ыраах нэһилиэктэргэ элбэх саҥа авиалиниялар аһыллыбыттара.

Республикаҕа, дойдуга барытыгар курдук, социально-демографическай уларыйыылар барбыттара. 60-с сылларга республика элбэх национальностаах, нэһилиэнньэтин ахсаана түргэнник үүнэр республикалар ахсааннарыгар киирбитэ. Ол курдук 1959-1985 сылларга республика нэһилиэнньэтин ахсаана икки төгүл улаатан 1 мөл. тахса буолбута.

1962 сыл кулун тутарга ССКП КК Пленума буолбута. Онно тыа хаһаайыстыбатын салайыыга төрүт уларытыылары киллэрии наада буолбута билиниллибитэ уонна Пленум быһаарыытынан Саха АССР территориятыгар барыта 6 территориальнай-производственнай совхознай-колхознай управлениелар тэриллибиттэрэ. Ити сыл ыам ыйыгар республика Верхоянскай, Мэҥэ-Хаҥалас, Ньурба, Өймөкөөн, Чурапчы уонна Дьокуускай госстатистика оройуоннардааҕы инспектураларын базаларыгар: Приленскэй, Заречнай, Чурапчинскай, Вилюйскай, Колыма-Индигирскай уонна Севернэй диэн госстатистика оройуоннар икки ардыларынааҕы инспектуралара тэриллибиттэрэ. 1980 сыллаахха Саха АССР Статистическай управлениета 1 ааҕар-суоттуур киинҥээх, 4 оройуоннай информационнай-ааҕар-суоттуур станциялаах (РИВС), 9 оройуоннардааҕы машиносчетнай станциялаах (РМСС) этэ. 1985 сылтан ыла дойду общественнай олоҕор перестройка саҕаламмыта. Демократия уонна гласность тэнийэн тэрилтэлэр биэрэр отчуоттарын бэрэбиэркэлээһин уурайбыта. Статистическай матырыйааллары киэҥ маассаҕа бэчээттээн таһаарыы кэҥээбитэ. Бу сылга «Якутмашинформ» диэн холбоһук тэриллибитэ. Бу промышленнай тэрилтэ саҥа былааннааһын уонна экономическай систематынан үлэлиир сыаллаах тэриллибитэ. Ити кэмҥэ Статистическай Управлениенан уонна «Якутмашинформ» холбоһугунан учуот, отчуотунас уонна ааҕар-суоттуур үлэлэри саҥардыы, кэҥэтии мероприятиелара үөрэтиллэн оҥоһуллубуттара. Дьэ бу кэмтэн ыла статистическай-техническэй өттүнэн күүһүрдүллэн, бары хомуллар информациялар ааҕар-суоттуур машиналарга киллэриллэн түмүллэр буолбуттара. Улахан оҥорон таһаарар кыахтаах «ЕС-1035» диэн ЭВМ үлэҕэ киллэриллибитэ.

1992 сыл тохсунньу 19 күнүгэр Саха Республикатын Президенин Ыйааҕынан Саха АССР Статистическай Управлениета уларытыллан Саха Республикатын статистикаҕа государственнай Комитета диэн ааттаммыта. 1992-2003 сылларга республика статистикатын органнарыгар этаптаах реформалар бардылар. Отчуоттары хомуйан обработкалааһын, информационнай базаны түмүү барыта 100 % компьютернай технологияҕа киирдэ.

Билиҥҥи бириэмэҕэ бары улуустардааҕы уонна куораттардааҕы госстатистика отделларыгар электроннай почта үлэлиир. 1999 сылтан тэрилтэлэртэн ылыллар информация үргүлдьү технологияҕа киллэриллэн обработкаланар. Билиҥҥи бириэмэҕэ уопсайа 200-тэн тахса статистическай форма компьютернай обработканы барар. 2001 сылтан интернет-почта уонна интернет технологияны туттуу киирдэ.

2001 сыллааҕы реорганизация түмүгэр республика госстатистикатын структурата уларыйан Саха Республикатын государственнай статистикатын Комитета диэн ааттаммыта. Комитет 17 отделлаах, ол иһиттэн 4 отчуоту хомуйар, 3 функциональнай, информационнай ресурсаны уонна базаны түмэр, харайар, ЕГРПО курдук улахан отделлар баар буолбуттара.

Онтон Нам улууһун государственнай статистикатын историята аан бастаан оройуоннааҕы статистика инспекторынан 1935 сылтан 1936 сылга дылы Кычкин Павел Яковлевич үлэлээбититтэн саҕаланан биллэр. Кини кэнниттэн 1940 сыл ортотугар дылы Владимир Егорович Егоров, онтон Вера Семеновна Алексеева 3-4 үлэһиттээх коллективы салайан отчуоттары хомуйуунан, колхозтарга уонна сельсоветтарга отчуот бэрэбиэркэтин ыытыынан дьарыктанан үтүө суобастаахтык, бэриниилээхтик үлэлээбиттэрэ. Сүөһү ахсаанын, ыһыы сирин, техниканы, матырыйааллары, оборудованиелары, үлэһиттэр ахсааннарын ааҕыыны уонна колхоз ырыынагар сыананы регистрациялааһыны уонна ону таһынан сыл ахсын сүөһү ахсаанын перепиһин ыыталлара.

Статистика үлэтэ элбэх сыраны, чуолкай буолууну, эгиллибит бириэмэҕэ толорууну ирдиир улахан сыралаах үлэ этэ. 1947-1953 сс. статистика ветераннарынан буолаллар: Аҕа дойду сэриитин кыттыылааҕа, Будапешт, Прага куораттары босхолооһун иһин мэтээллэрдээх, Германияны уонна Японияны кыайыы иһин Сталинтан махтал суруктаах Полищенко Филипп Федорович; 1947-1953 сс. инспекторынан үлэлээбит, сэрии бириэмэтигэр бэйэни харыстаммат үлэтин иһин «Сэрии сылларыгар Килбиэннээх үлэтин иһин» диэн мэтээллээх Ощепкова Мария Леонтьевна; 1939-1940 сс. статистика инспекторынан үлэлээбит, Уһук Хоту сиргэ 1939 сыллаах нэһилиэнньэ перепиһин ситиһиилээхтик ыытан ССРС Совнаркомун махтал суругунан бэлиэтэммит Колмогоров Григорий Егорович.

1948 сыл от ыйыттан Намнааҕы инспектураҕа Терентий Иванович Замятин үлэтин саҕалаабыта..

1974 сыллаахха Нам оройуонугар машиносчетнай станция аһыллан салайааччынан Бучугасов Леонид Петрович анаммыта. Кини бу иннинэ 10 сыл устата райстатка үлэлээбитэ. Бу станция бастакы бириэмэҕэ бюджеттан үбүлэммитэ, онтон сыл иккис аҥарыттан хозрасчекка көспүтэ. Кадрдары талан ылан, үөрэттэрэн үлэлээн иһэн, кэнники бириэмэҕэ финансовай да өттүнэн уонна сакаасчыттар да суохтарынан бу станция сабылларга күһэллибитэ. Станция базатыгар 1976 сыл муус устар 20 күнүнээҕи Саха АССР ааҕар-суоттуур, статистическай управлениетын бирикээһинэн Нам улууһугар информационнай-ааҕар-суоттуур станция тэриллибитэ (РИВС). Манна начальнигынан Терентий Иванович Замятин анаммыта. Станция начальниктаах, ст. бухгалтердаах, инженердээх, суоппардаах, дьиэ хомуйааччылаах, 16 оператордаах, 1 механиктаах уонна 4 отчуот хомуйааччылаах, барыта 27 үлэһиттээх улахан тэрилтэ буола түспүтэ. 1978 сыллаахха саҥа икки мэндиэмэннээх дьиэҕэ киирбиттэрэ.

1987 сыллаахха РИВС ыһыллан оройуоннааҕы госстатистика информационнай-ааҕар-суоттуур бюрота диэн тэриллибитэ. Начальнигынан Валерий Павлович Павлов үлэлээбитэ. Онтон 1987 сыллаахха Намнааҕы статистика отдела буолбута. 1990 сылга начальнигынан Прокопьев Анатолий Афанасьевич ананан 1998 сыл балаҕан ыйыгар дылы үлэлээбитэ.

1998 сыл балаҕан ыйыгар РОС Саха Республикатын Представительствотыгар уларыйбыта. Манна кылаабынай специалист Мохначевская Варвара Владимировна отделы салайааччы быһыытынан анаммыта. Представительство 4 штатнай единицалаах 2001 сылга дылы үлэлээбитэ. Бу кэмҥэ статистическай дааннайдар барыта үргүлдьү программнай систематаҕа киирбиттэрэ. Хас биирдии отчуот анал программаҕа киирэн, обработкаланан, электроннай почтанан Госкомстатка бэриллэр буолбута. Быстах да кэмҥэ буоллар Москвитин Егор Николаевич специалиһынан ананан, бэйэтин доруобуйатын да харыстаммакка аһара бэриниилээхтик үлэлээбитин мэлдьи ахтан-саныы сылабыт.

2001 сылга эмиэ реорганизация баран представительство төттөрү отдел буолбута. Начальнигынан Тарасова Наталья Ивановна анаммыта. Билиҥҥи бириэмэҕэ начальнигы таһынан отдел биэс специалистаах: кылаабынай специалист Мохначевская Варвара Владимировна, отделга 1994 сылтан, ведущай специалист Рожина Люция Афанасьевна 1979 сылтан, 1 категориялаах специалист Дураева Людмила Дмитриевна 1977 сылтан, 1 категориялаах специалист Новикова Лена Терентьевна 1992 сыллартан үлэлииллэр. Бары өр сылларга статистика органнарыгар үлэлээбит опыттаах специалистар. Саха Республикатын статистикаҕа Комитетын улуустардааҕы отделларын ортотугар биһиги отделбыт биир үчүгэй үлэлээҕинэн биллэр. 2002 сыллаах Бүтүн Россиятааҕы нэһилиэнньэ перепиһэ ситиһиилээхтик ыытылынна. 35 киһи «2002 с. Бүтүн Россиятааҕы нэһилиэнньэ перепиһигэр актыыбынайдык кыттыбытын иһин» диэн эмиэ Россия Госкомстатын түөскэ анньыллар бэлиэлэринэн наҕараадаланнылар.

Статистика билиҥҥи кэмҥэ дылы үүнэн-сайдан кэлбит историята элбэх уларыйыылардаах. Киэҥ, баай уонна өссө даҕаны үүнэ-сайда турар историялаах. Норуот олоҕун уйгута тупса турарын, дойдуга буола турар быһыы-майгы сыыппараларын дьон-сэргэ билиитигэр тиэрдэ туруоҕа.

В. МОХНАЧЕВСКАЯ,
Намнааҕы госстатистика отделын кыл. специалиһа

Хаартыскаҕа:
(хаҥастан уҥа) Нам улууһун статистикаҕа отделын коллектива:
Рожина Л.А. — сүрүннүүр специалист;
Дураева Л.Д. — 1 категориялаах специалист;
Мохначевская В.В. — кылаабынай специалист;
Тарасова Н.И. — отдел начальнига;

ИҺИРЭХ ТЫЛЛАР

В нашей семье праздник — нашему дорогому и любимому человеку мужу, папе, дедушке **Ядрихинскому Михаилу Михайловичу**, исполняется 50 лет!

Возраст преклонный, а по нему не скажешь — всегда молодой, энергичный, веселый (в каждом кармане по анекдоту), трудолюбивый! Нет наверно в Намцах человека, который бы не знал нашего папу — доброго, понимающего, готового помочь в трудную минуту. Одним словом наш папа — активист, спортсмен, человек, полный идей, всегда смотрящий и идущий вперед и просто обаятельный и привлекательный мужчина!

Дорогого, любимого, единственного и неповторимого мужа, папу, дедушку **ЯДРИХИНСКОГО МИХАИЛА МИХАЙЛОВИЧА**, поздравляем со знаменательным днем — 50-летием!

Живи на свете долгий век,
Любимый, нежный человек!
Живи без горя, без обид,
Всегда, везде счастливым будь!
Не знай печали, огорчений,
Здоровым, стойким, крепким будь!
Пусть светит тебе всегда солнце,
А месяц улыбается пусть вслед.
Мы очень, очень тебя любим,
Гордимся, радуемся за тебя!

С н.п. жена, дети, зять и внуки

Күн сиригэр күндүтүк саныыр тапталлаах кэргэммин, күн күбэй ийэбитин, эйэҕэс эбэбитин **БУГАЕВА КАЛИСФЕНА ВАСИЛЬЕВНАНЫ** 60 сааскын туолар үөрүүлээх үбүлүөйгүнэн, олоҕуҥ доҕоро, күндү аҕабыт Петр Степановичтыын ыал буолбуккут 41 сылын туолар бэлиэ күнҥүнэн ис сүрэхтэн эҕэрдэлээн, истиҥ-иһирэх алгыс тылларын аныыбыт.

Үтүмэн элбэх үгүс ыччаты үөрэтэн-такайан, үөрэхтээх үлэһит дьон оҥорбут, үлэҕэр бэриниин, олох инники кирбиитигэр дьулууруҥ, үтүөмааны майгыҥ биһиэхэ үтүө холобур, сырдыкка-кэрэҕэ сирдиир сулус, тирэнэр күүс, көтүтэр кынат буолаллар.

Барыбыт туһугар ахсаабат кыһамныыҥ, уҕараабат тапталыҥ, күүстээх эрэлиҥ иһин сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрүйэн, сир үрдүгэр баар барҕа баһыыбаны, махталы тиэрдэбит.

Күндү киһибитигэр доруобуйа чулуутун, дьол-соргу толорутун, олох кэрэтин-үтүөтүн, халлаан ыраахын баҕарабыт. Дьон-сэргэ, кэргэниҥ, оҕолоруҥ, сиэннэриҥ тапталларыгар угуттанан уһун үйэлэн, үөрүү-көтүү үктэллэн, чэгиэн-чэбдик доруобуйалан!

Кэргэниҥ, оҕолоруҥ, күтүөтүҥ, сиэннэриҥ

КЫҺЫҤҤЫ БИРИЭМЭҢЭ КӨҺҮҮ

Бириэмэни ааҕыыга Российскай Федерация правительствота быһаарбыт бэрээдэгин быһыытынан 2003 сыл алтынньы 26 күнүттэн «кыһыҥҥы бириэмэҕэ» киирэбит. Онон сибээстээн, дойду үрдүнэн 2003 сыл алтынньы 26 күнүгэр түүн 3 чааска чаһыбыт стрелкатын 1 чаас кэннин диэки тардан биэриэхпит.

Спорт — тулуур, спорт — дьулуур

КЭСКИЛЛЭЭҢЭ ДАКААСТАННА

Саха Республикатын бастакы Президенэ М.Е. Николаев 1996 с. Дьокуускай куоракка «Азия оҕолоро» норуоттар икки ардыларынааҕы оонньуулары тэрийэн ыыттарбыта. Оччотооҕу үп-харчы кырыымчык кэмигэр республикаҕа физическэй культураны уонна спорду сайыннарыыга туһаайыллыбыт дьаһаллар олоххо киирбиттэрэ. Спортивнай базалар тэриллибиттэрэ. Ити инникини өтө көрөн дьаһаныыны үбү-харчыны ыскайдааһын курдук сыаналааччылар эмиэ бааллара. Ол эрээри ити сэмэлээһиннэр онно суохтарын олох көрдөрдө. «Азия оҕолоро» бастакы оонньуулар Чуумпу океан Азиятааҕы регионугар кылгас кэм иһигэр биһирэбили, сэҥээриини ылбыта.

Быйыл сайын от ыйыгар Россия Госкомспордун уонна Саха Республикатын правительствотын холбоһуктаах коллегияларыгар «Азия оҕолоро» норуоттар икки ардыларынааҕы үһүс спортивнай оонньуулары тэрийии туһунан боппуруос көрүллүбүтэ. Онно Россия Госкомспордун председателэ В.А. Фетисов бу оонньуулары бары өттүнэн өйүүрүн биллэрбитэ. Онтон соторутааҕыта «Азия оҕолоро» норуоттар икки ардыларынааҕы спортивнай оонньуулары ыытыы туһунан Россия правительствотын анал уурааҕар правительство председателэ Михаил Касьянов илии баттаата. Онон эһиил биһиги киин куораппытыгар ыытыллар күрэхтэһии Россия правительствотын уонна Госкомспордун ыытар дьаһалларын кэккэтигэр киирдэ.

С. ЮМШАНОВ, «Саха сирэ» хаһыат

УОЛБУТ ЧЕМПИОННААТА

Бу күһүн Дьокуускай куоракка Россия уонна Саха сирин Госкомспортарын, «Сахаада-спорт» ассоциация тэрээһиннэринэн уонна салайыыларынан, Россия норуоттарын национальнай көрүҥнэрин салгыы сайыннарар, спорт маассабай оонньууларыгар кубулутар сыаллаах бастакы фестиваль ыытылынна. 60-70-с сылларга Сибиир уонна Дальнай Восток норуоттарын национальнай көрүҥнэргэ күрэхтэһиилэрэ былааннаахтык ыытыллаллара. Фестивальга барыта 183 спортсмен, ол иһигэр 33 спорт маастара, 57 маастарга кандидат, 91 бастакы разрядтаахтар хапсаҕайга, атах оонньууларыгар, хотугу многоборьеҕа, самбоҕа уонна мас тардыһыытыгар күөн көрүстүлэр.

Биһиги улууспутуттан бу күрэхтэһиигэ мас тардыһыытыгар Евгений Иванов ыарахан ыйааһыннаахтарга чемпионнаата. Мас тардыһыытыгар 30 мадьыны 62, 70, 85 кг. уонна ыарахан ыйааһыҥҥа күүстэрин холостулар. Силовой троеборьеҕа республика чемпиона Евгений Иванов Михаил Борохины (СГУ), Алексей Новиковы (Дьокуускай) кэннигэр хааллартаата.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

CPU Pentium-4 2000E 512 k DDR 256 Mb (pc2100) 64 Mb <AGP> Ge Force4 MX440, монитор 15, клавиатура, колонки, мышь —36 тыс. руб.
Цветной принтер EPSON — 2 тыс. руб. *Тел. 21-8-06*

Тыһы тыһаҕас сүттэ. Сүүһүгэр маҥан туһахталаах, арҕаһыгар, самыытыгар кыра маҥан дьураалаах, өрөҕөтө, атахтара маҥан. *Көрбүт дьон 21-2-78, 21-6-32 тел. биллэрэргитигэр көрдөһөбүт.*

К сведению руководителей учреждений, организаций, предприятий, крестьянских хозяйств, глав администраций и индивидуальных предпринимателей

Управление пенсионного фонда РФ в Намском улусе с 1 июля 2003 г. проводит единовременную работу по сбору сведений о трудовом стаже застрахованных лиц с начала трудовой деятельности по 31 декабря 2001 года. (ф. СЗВ-К), которые будут служить базой для дальнейших расчетов по назначению пенсий.

Эта работа должна быть завершена до 1 января 2004 года.

Для обеспечения полного и своевременного сбора индивидуальных сведений о стаже застрахованных лиц и учитывая сложность и социальную значимость проводимой работы, Вам необходимо взять под контроль ход этой работы, т.е. обеспечить представление индивидуальных сведений в Управление в срок по утвержденному графику.

Алтынньы 31 күнүгэр сынньалаҥ киинигэр киэһэ 19 чаастан «Дьүрүһүй, этигэн хомус» журналист Натали — Наталия Протопопова кинигэтин презентацията буолар.

Кыттыыны ылаллар: Варя Аманатова, Саарын, Алексей Потапов, Нелли о.д.а.

Биэчэри ыытыахтара: Натали уонна Нарыйаана.

Билиэт сыаната 50 солк.

Сулустаах чааһы мүлчү тутуман!

Суһаллык Нам селотугар таас дьиэҕэ баар толору хааччыллыылаах 3 хостоох квартираны арендалыыбыт (иккис этээс, гаас, телефон).

Тиксиһиннэрээччи тел. 22-8-70.

Намскому филиалу ГУП ЖКХ РС(Я) требуются на работу плотники в ремонтную бригаду по трудовому и гражданско-правовому договору. Оплата труда сдельная.

Молодая семья без вредных привычек, с годовалым ребенком, снимет 1-комнатную квартиру. Оплата по договоренности. Порядок и чистоту гарантируем.

Тел. 2-28-93.

Туһахталаах, хараҥа кытархай эриэн, атыыр оҕус тыһаҕас, уҥа кулгааҕа хайа быһыылаах. Ким көрбүт биллэрэргитигэр.

Аппааны, тел. 23-2-52.

Сүүһүгэр үрүҥ туһахталаах, күрүҥ эриэн, быйыл олунньу ыйга төрөөбүт тыһы борооску үөрүттэн быстан сүттэ. Сүөһүлэргит үөрүгэр холбоспутун көрдөххүтүнэ 22-6-58 телефоҥҥа биллэрэргитигэр көрдөһөбүт.

Үс 4, 5, 6 саастаах уулаах ынахтар, үс борооску, биир уулаах тыһаҕас атыыланаллар.

Аадырыспыт: Аппааны бөһ., Гагарина уул. 26, билсиһэр тел. 21-0-87 (киэһэ).

Продается 1-комнатная ч/б квартира в центре с. Намцы.

Конт. тел. 21-0-87 (вечером).

Россияҕа оҥоһуллубут аныгы көстүүлээх телефон аппараатгарын араастара (250 м. радиустаах радиотелефон, калькулятордаах, определителлээх, памяттаах), эмиэ Россияҕа тигиллибит дьахтар ис таҥаһын элбэх көрүҥэ «Киэргэ» аттынааҕы ырыынакка атыыланаллар.

Атыылаһарга тиэтэйиҥ!

2003 сыл балаҕан ыйын 20 к. Культура киинигэр Яковлев Сергей Григорьевич аатыгар бэриллибит паспорт, суоппар дастабырыанньата, приписной билиэт сүттүлэр. Докумуоннары булбуттар манньаҕа маннык телефоннарга биллэрэргитигэр көрдөһөбүт. Дьокуускай к. тел. 35-23-73, сотовойдар 740-499, 708-020, Намҥа 21-5-28, 21-8-28, 21-4-96.

Светлана Степановнаҕа уонна оҕолоругар кэргэнэ, аҕалара
ПИНИГИН
Дмитрий Дмитриевич
хомолтолоохтук өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тириэрдэбит.
Лебедевтэр, Поротовтар, Кузьминнар

Выражаем глубокое соболезнование нашей однокласснице, ученице Пинигиной Нюргуяне Дмитриевне, ее матери Светлане Степановне, братьям Федоту и Диме в связи с трагической кончиной отца, мужа
ПИНИГИНА
Дмитрия Дмитриевича.
Скорбим вместе с вами.
11 «в» класс, выпуск 1993 г., классный руководитель

Биирга үөрэнэр табаарыспытыгар, үөрэнээччибэр Пинигин Димаҕа, ийэтигэр Светлана Степановнаҕа, биирга төрөөбүттэригэр аҕалара, кэргэнэ
ПИНИГИН
Дмитрий Дмитриевич
хомолтолоохтук күн сириттэн барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
НУГ 11 «б» кыл. оҕолоро, куратор Адамова Л.П., тереппүттэр

Нам начальнай оскуолатын психолога Саха Республикатын үөрэҕириитин туйгуна Пинигина Светлана Степановнаҕа, оҕолоругар таптыыр кэргэнэ, аҕалара
ПИНИГИН
Дмитрий Дмитриевич
өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Нам начальнай оскуолатын коллектива

Чугас дьоммутугар Пинигина Светлана Степановнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймахтарыгар таптыыр кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, күтүөттэрэ
ПИНИГИН
Дмитрий Дмитриевич
хомолтолоохтук өлбүтүгэр дириҥ кутурҕаммытын биллэрэбит.
Намтан Былковтар, Мохначевскайдар, Дьокуускайтан Верховцевтар

Администрация и профком ГУ УЖКХ выражает глубокое соболезнование Пинигиной Светлане Степановне, детям Нюргуяне, Феде, Диме и внукам в связи с кончиной мужа, отца и дедушки
ПИНИГИНА
Дмитрия Дмитриевича.

Администрация и профком филиала Намского района ГУП ЖКХ РС(Я) выражает глубокое соболезнование Пинигиной Светлане Степановне и детям по поводу скоропостижной кончины мужа, отца
ПИНИГИНА
Дмитрия Дмитриевича.

Күндүтүк саныыр дьоммутугар Пинигина Светлана Степановнаҕа, Нюргуянаҕа, Михаилга, Федотка, Димаҕа, сиэннэригэр, бары аймах-билэ дьонугар кинилэр тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ
ПИНИГИН
Дмитрий Дмитриевич
хомолтолоохтук өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Бочониннар

Намнааҕы I сүһүөх начальнай оскуола психолог-учууталыгар Пинигина Светлана Степановнаҕа кэргэнэ
ПИНИГИН
Дмитрий Дмитриевич
күн сириттэн хомолтолоохтук барбытыгар оҕолоругар, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Нам орто оскуолатын 1968 с. выпускниктара

Таптыыр күндү кэргэним, күтүөтүм, аҕабыт I Хомустаах оскуолатын географияҕа учуутала
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
б.дь. алтынньы 17 күнүгэр соһумардык ыалдьан өлбүтүн бары билэр дьоммутугар дириҥник курутуйан туран иһитиннэрэбит.
Кэргэнэ, оҕолоро, эбэлэрэ

География улуустааҕы методическай холбоһугун учууталлара өр сылларга биирга үлэлээбит үтүөтүк саныыр коллегабыт
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
соһуччу ыарыыттан күн сириттэн барбытынан дьиэ кэргэттэригэр, аймах-билэ дьонугар, үлэлээбит коллективыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Күндүтүк саныыр, киэн туттар үөрэнээччим, I Хомустаах орто оскуолатын география учуутала
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
соһумардык күн сириттэн барбытынан дьиэ кэргэнигэр, аймахтарыгар, биирга төрөөбүттэригэр дириҥ кутурҕаммын тиэрдэбин.
Учуутала Е.И. Рыкунова

I Хомустаах нэһилиэгин дьаһалтата, кырдьаҕастарын сэбиэтэ орто оскуола учууталларыгар Винокурова Саргылана Николаевнаҕа, оҕолоругар, ийэлэригэр педагогическай үлэ ветераныгар Неустроева Елена Ивановнаҕа, бары аймахтарыгар, чугас дьонноругар орто оскуола учуутала
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыалдьан олохтон туораабытынан дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

А. Шестаков аатынан ИМЦ отдела уонна УЦК Николаев Владимир Спиридоновичка, кэргэнигэр Людмила Егоровнаҕа таптыыр бырааттара I Хомустаах географияҕа учуутала
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
күн сириттэн соһумардык туораабытыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Күндү биирга үөрэммит табаарыспыт I Хомустаах оскуолатын ведущай учуутала
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан кини кэргэнигэр, оҕолоругар, биирга төрөөбүттэригэр, чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Биирга үөскээбит, үөрэммит табаарыстара

I Хомустаах орто оскуолатын коллектива ытыктыыр, убаастыыр коллегабыт, истиҥ доҕорбут, үөрэнээччилэр сөбүлүүр учууталлара, «Горизонт» туристическай кулууп салайааччыта
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр биирга үлэлиир коллегабытыгар Винокурова Саргылана Николаевнаҕа, ийэлэригэр ветеран учуутал Неустроева Елена Ивановнаҕа, оҕолоругар, бары чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

I Хомустаах орто оскуолатын алын сүһүөх кылаастарын учууталларын холбоһуга биирга үлэлиир коллегаларыгар Винокурова Саргылана Николаевнаҕа, кини оҕолоругар, ийэлэригэр Неустроева Елена Ивановнаҕа таптыыр кэргэнэ, аҕалара, күтүөтэ
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыалдьан олохтон туораабытынан дириҥ кутурҕаммытын биллэрэбит.
I Хомустаах орто оскуолатын алын сүһүөх кылааһын учууталларын холбоһуга

Өр сыл биирга олорбут ытыктыыр к[illegible]бит I Хомустаах орто оскуолатын географияҕа у[illegible]тала
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыалдьан өлбүтүнэн кэргэнигэр Винокурова Саргылана Николаевнаҕа, оҕолоругар Ленаҕа, Андрейга, Аняҕа, Айыынаҕа, эбэлэригэр Неустроева Елена Ивановнаҕа дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Чугас ыаллара

Убаастыыр учууталбыт, I Хомустаах орто оскуолатын үлэһитэ, «Горизонт» туркулууп салайааччыта
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыалдьан биһиги кэккэбититтэн туораабытыгар биирга үөрэнэр дьүөгэбитигэр, үөрэнээччибэр Аняҕа, ийэтигэр, эбэтигэр, биирга төрөөбүттэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
7 «а» кылаас үөрэнээччилэрэ, тереппүттэрэ, кылаас салайааччыта

Ытыктыыр, убаастыыр кылааспыт салайааччыта, таптыыр учууталбыт
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыалдьан өлбүтүнэн кини кэргэнигэр I Хомустаах орто оскуолатын учууталыгар Саргылана Николаевнаҕа уонна оҕолоругар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
I Хомустаах орто оскуолатын 1998 сыллааҕы выпускниктара

I Хомустаах орто оскуолатын учуутала
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
ыарахан ыарыыттан олохтон туораабытынан кэргэнигэр Винокурова С.Н., оҕолоругар, Неустроева Е.И., аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Ильина М.П., Стручковтар

Истиҥник санаһар дьоммутугар Винокуровтар дьиэ кэргэттэригэр, биирга төрөөбүттэригэр, аймахтарыгар
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
соһумардык ыалдьан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
Юмшановтар, Муруновтар

Выражаем глубокое соболезнование жене, детям, родным по поводу скоропостижной кончины преподавателя географии I Хомустахской средней школы
ВИНОКУРОВА
Андрея Егоровича.
Одноклассники — выпускниики 1978 г.

Биирга үөрэммит дьүөгэбитигэр Винокурова Саргылана Николаевнаҕа, оҕолоругар, эбэлэригэр, үөрэппит учууталбытыгар Неустроева Елена Ивановнаҕа таптыыр кэргэнэ, аҕалара, күтүөтэ I Хомустаах оскуолатын учуутала
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
соһумардык ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
I Хомустаах оскуолатын 1981 сыллаах выпускниктара

Нам улууһун үөрэҕин управлениета, профсоюз улускома, оҕолор улуустааҕы экологическай кииннэрэ
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан дириҥ кутурҕаннарын биллэрэллэр.

Күндү учууталбыт, кылааспыт салайааччыта
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыалдьан өлбүтүгэр бастакы кылаастан үөрэппит учууталбытыгар Винокурова Саргылана Николаевнаҕа уонна кини оҕолоругар, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тириэрдэбит.
6 кылаас үөрэнээччилэрэ уонна тереппүттэрэ

Күндү дьүөгэбитигэр Винокурова Саргылана Николаевнаҕа таптыыр кэргэнэ, оҕолоругар Ленаҕа, Андрейга, Аняҕа, Айыынаҕа аҕалара I Хомустаах орто оскуолатын учуутала
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыалдьан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
А. Колесова, А. Томская, Е. Охлопкова, Е. Колесова

Күндүтүк саныыр, убаастыыр учууталбыт, тренербит
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
эмискэ ыалдьан олохтон туораабытыгар кэргэнигэр, оҕолоругар, дьонугар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит. Куруутун өйдүү-саныы сылдьыахпыт.
«Горизонт» туркулууп 1994-95 сс. выпускниктара

Учууталбыт Саргылана Николаевнаҕа таптыыр кэргэнэ
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
соһумардык ыалдьан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
I Хомустаах оскуолатын 2-с кылааһын оҕолорун тереппүттэрэ

Күндү учууталбыт
ВИНОКУРОВ
Андрей Егорович
соһуччу ыалдьан күн сириттэн барбытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.
1990 с. I Хомустаах оскуолатын выпускниктара

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура, — 21496; ;
бухгалтерия — 21332;
факс — 21332; **"НАМ" ТРК** — 21632;
иллюстрация уонна реклама (секретариат), редакционнай издательскай система — 21141

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улууһун «Эҥсиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну хонтуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрацияламмыт нүөмэрэ — **ПИ №19-0428.**

Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ. Редакцияҕакиирбит суруктар төннөрүллүбэттэр. *Автор этэрэ хаһыат санаатыныын мэлдьи биир буолбат.*

***"ЭҤСИЭЛИ"* - Нам улууһун хаһыата.**
678380, Саха Республиката, Нам с., Заложнай уул. 4.
E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

Талылынна уонна таҥылынна "Эҥсиэли" хаһыат редакционнай-издательскай ситимигэр.
Хаһыат Дьокуускайга "Сахаполиграфиздат" НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис.
Көҥүл сыананан атыыланар
Индексэ — 54889. Тираһа — 2019
Бэчээккэ илии баттанна —12:00 ч. 20.10. 2003
Сакааһын №-рэ — 128